

SAVJETU ZA GRAĐANSKU KONTROLU RADA POLICIJE

PODGORICA

ZAHTJEV ZA PREDUZIMANJE MJERA

Radl postupanja Uprave policije Crne Gore u događajima od dana 23.08.2020. godine

Dana 23.08.2020. godine službenici Uprave policije Crne Gore na teritoriji više crnogorskih opština (Bar, Pljevlja, Nikšić, Podgorica) sproveli su niz aktivnosti kojima su bitno ograničili slobodu kretanja velikom broju crnogorskih građana, pri čemu takvo ograničenje nije bilo zasnovano na zakonu.

Naime, navedenog dana nosilac liste opozicione koalicije „Za budućnost Crne Gore“, prof.dr Zdravko Krivokapić, prema ranije utvrđenom i javno prezentovanom rasporedu svoje predizborne kampanje, nakon posjete selu Ubli u Kućima, uputio se automobilom prema Podgorici, gdje je bilo zakazano obraćanje u sklopu predizborne kampanje. Tom prilikom, formirana je kolona automobila u kojoj je bilo više desetina građana. Dolaskom u mjesto Bioče, nešto oko 18:15 časova, automobilska kolona je zaustavljena od strane uniformisanih službenika Uprave policije koji nisu posjedovali propisanu opremu, odnosno oznake zvanja, niti su se legitimisali u skladu sa zaknom. Građanima koji su zatečeni u toj koloni fizički je onemogućen nastavak puta prema Podgorici uz obrazloženje da im se do daljnjeg neće dozvoliti da putovanje nastave. Na upit građana po kom osnovu su zaustavljeni i zbog čega im se ne dozvoljava da nastave svoj put, isti nijesu dobili nikakav odgovor, izuzev da je takvo naređenje. Nakon što je Zdravko Krivokapić prisutne službenike MUP - UP CG upoznao sa činjenicom da je lider opozicione koalicije, te da je u toku redovna aktivnost u cilju realizacije predizborne kampanje, imenovani je eksplicitno zahtijevao da mu se predoči pisana odluka organa koji je naredio zaustavljanje automobila i onemogućio njihovo dalje kretanje prema Podgorici. Međutim, isti nijesu prezentovali pisanu odluku, niti su bili u stanju da kažu po čijoj naredbi, te po kom pravnom i činjeničnom osnovu je u konkretnoj situaciji ograničena sloboda kretanja građana. Takvim informacijama nije raspolagao ni postupajući pretpostavljeni Ratko Rondović, već je Krivokapića uputio na telefonski razgovor sa neimenovanom portparolkom Uprave policije, koja mu u telefonskom razgovoru saopštila da on može nastaviti putovanje, ali ne i građani, što je on razumio kao pozitivnu diskriminaciju sa kojom se svakako nije mogao složiti. Zatim je okupljenim građanima rečeno da pješice mogu nastaviti, ali da moraju ukloniti automobile radi nesmetanog odvijanja saobraćaja, što je bilo nemoguće izvesti s obzirom na karakteristike puta i kolonu automobila koja se formirala sve do mjesta Dromira. U 21:05 časova, policija je uklonila blokadu i dozvolila građanima da svojim automobilima nastave put prema Podgorici.

Policijske blokade, odnosno, ograničenje slobode kretanja građana istog dana, 23.08.2020. godine, dogodilo se i na teritoriji opštine Nikšić, ispred tunela Budoš. Takođe, u Pljevljima građanima nije dozvoljen prolazak ni pješice ni automobilima prema graničnom prelazu Ranče,

budući da je na mjestu Trlica uspostavljena policijska blokada. Tokom dana, policijske blokade su bile i na teritoriji opštine Bar, ispred tunela Sozina, kao i na izlazima iz opštine Golubovci.

Uprava policije je naknadno izdala saopštenje u kome se između ostalog navodi: "Polasci su bili organizovani kako bi se građani okupili u Podgorici, a policija je ovo onemogućila u cilju sprečavanja širenja koronavirusa u skladu sa mjerama i naredbama Ministarstva zdravlja. Preduzimaju se sve propisane mjere i radnje iz nadležnosti Uprave policije, a u toku je dokumentovanje svih počinitelaca krivičnih djela i prekršaja. Na putnom pravcu Kolašin - Podgorica, tačnije u mjestu Bioče, aktivisti koalicije 'Za Budućnost Crne Gore' su se zatekli sa grupom građana kojoj je onemogućen ulazak u Podgoricu. Aktivistima ove kolacije je saopšteno da mogu da nastave sa kretanjem, ali su oni odbili i odlučili su da se solidarišu sa građanima koji su se nalazili na toj lokaciji."

Da je ovakvo saopštenje pravno neprihvatljivo i faktički neosnovano, utvrđuje se na osnovu brojnih dokaza. Prvenstveno, nejasno je kako su u konkretnom slučaju službenici Uprave policije identifikovali građane i aktiviste, odnosno, po kom to kriterijumu su napravili ovu vrstu distinkcije, i koji je pravni osnov takvog razlikovanja? Na video snimcima, koji su dostupni široj javnosti (a koje će ovaj punomoćnik dostaviti) zabilježeni su ne samo događaji od 21.08.2020. godine, već i događaji od 23.08.2020. godine, na teritoriji opštine Nikšić, a na osnovu čega se nesumnjivo može konstatovati da osim neustavnog i nezakonitog ograničenja slobode kretanja građana, Uprava policije postupa krajnje diskriminatorno. Postavlja se, naime, pitanje, zašto Uprava policije nije postupila prema građanima koji su se dana 21.08.2020. godine okupili u tzv „Antilitiji – Koloni ljubavi“ u Nikšiću, kao što je to učinila dana 23.08.2020. godine?

Ustavom Crne Gore, tačnije, članom 10, propisano je da je u Crnoj Gori slobodno sve što Ustavom i zakonom nije zabranjeno. Svako je obavezan da se pridržava Ustava i zakona, dok je članom 24 predviđeno da se zajemčena ljudska prava i slobode mogu se ograničiti samo zakonom, u obimu koji dopušta Ustav u mjeri koja je neophodna da bi se u otvorenom i slobodnom demokratskom društvu zadovoljila svrha zbog koje je ograničenje dozvoljeno. Ograničenja se ne smiju uvoditi u druge svrhe osim onih radi kojih su propisana. Nadalje, ograničenja ljudskih prava i sloboda predviđeno je samo izuzetno, članom 25 Ustava, i to za vrijeme proglašenog vanrednog ili ratnog stanja, pri čemu se ograničenje ne smije činiti po osnovu pola, nacionalnosti, rase, vjere, jezika, etničkog ili društvenog porijekla, političkog ili drugog uvjerenja, imovnog stanja ili bilo kakvog drugog ličnog svojstva.

Članom 39 jemči se sloboda kretanja svakom građaninu.

Ustav Crne Gore određuje: "Zabranjena je svaka neposredna ili posredna diskriminacija, po bilo kom osnovu." (član 8) "Prava i slobode ostvaruju se na osnovu Ustava i potvrđenih međunarodnih sporazuma. Svi su pred zakonom jednaki, bez obzira na bilo kakvu posebnost ili lično svojstvo." (član 17 st.1 i 2) "Zajemčena ljudska prava i slobode mogu se ograničiti samo zakonom, u obimu koji dopušta Ustav u mjeri koja je neophodna da bi se u otvorenom i

slobodnom demokratskom društvu zadovoljila svrha zbog koje je ograničenje dozvoljeno. Ograničenja se ne smiju uvoditi u druge svrhe osim onih radi kojih su propisana." (čl. 24)

Zakon o zabrani diskriminacije („Službeni list Crne Gore“, br.46/2010, 18/2014 i 042/17) propisuje: “Zabranjen je svaki oblik diskriminacije, po bilo kom osnovu. Diskriminacija je svako pravno ili faktičko pravljenje razlike ili nejednako postupanje, odnosno propuštanje postupanja prema jednom licu, odnosno grupi lica u odnosu na druga lica, kao i isključivanje, ograničavanje ili davanje prvenstva nekom licu u odnosu na druga lica, koje se zasniva na rasi, boji kože, nacionalnoj pripadnosti, društvenom ili etničkom porijeklu, vezi sa nekim manjinskim narodom ili manjinskom nacionalnom zajednicom, jeziku, vjeri ili uvjerenju, političkom ili drugom mišljenju, polu, promjeni pola, rodnom identitetu, seksualnoj orijentaciji i/ili interseksualnim karakteristikama, zdravstvenom stanju, invaliditetu, starosnoj dobi, imovnom stanju, bračnom ili porodičnom stanju, pripadnosti grupi ili pretpostavci o pripadnosti grupi, političkoj partiji ili drugoj organizaciji, kao i drugim ličnim svojstvima.” (član 2 st. 1 i 2)

Evropska Konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (1950) u članu 14. propisuje „Uživanje prava i sloboda predviđenih u ovoj Konvenciji obezbeđuje se bezdiskriminacije po bilo kom osnovu, kao što su pol, rasa, boja kože, jezik, vjeroispovest, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno poreklo, veza snekom nacionalnom manjinom, imovno stanje, rođenje ili drugi status.“

Zakonom o unutrašnjim poslovima propisano je da se obavljanje policijskih poslova zasniva na načelima zakonitosti, profesionalizma, saradnje, srazmjernosti u primjeni ovlašćenja, efikasnosti, nepristrasnosti, nediskriminacije i blagovremenosti.(član 11) Policijski poslovi obavljaju se sa ciljem da se obezbijedi jednaka zaštita bezbjednosti, prava i sloboda, primijeni zakon i obezbijedi vladavinu prava.(član 12) Policijski službenici postupaju u skladu sa Ustavom, potvrđenim međunarodnim ugovorima, zakonom i drugim propisima. Policijski službenici se pridržavaju standarda policijskog postupanja, a naročito onih koji proizilaze iz obaveza utvrđenih međunarodnim aktima, a odnose na dužnost služenja ljudima, poštovanje zakonitosti i suzbijanje nezakonitosti, ostvarivanje ljudskih prava, nediskriminaciju pri izvršavanju policijskih zadataka, ograničenost i uzdržanost u upotrebi sredstava prinude, zabranu mučenja i primjene nečovječnih i ponižavajućih postupaka, pružanje pomoći nastradalim licima, obavezu zaštite tajnih i ličnih podataka, obavezu odbijanja nezakonitih naređenja i suprotstavljanje svakom obliku korupcije. (član 14)

Policijska ovlašćenja se mogu primijeniti samo ako su ispunjeni zakonom propisani uslovi za njihovu primjenu. Policijski službenik je dužan da procijeni ispunjenost uslova iz stava 2 ovog člana i odgovoran je za tu procjenu. Policijski službenik primjenjuje policijska ovlašćenja po: 1) nalogu suda ili državnog tužioca; 2) naređenju nadređenog službenika, u skladu sa ovim zakonom; 3) sopstvenoj inicijativi, ako nadređeni službenik nije prisutan, a razlozi hitnosti zahtijevaju postupanje bez odlaganja. Lice prema kome se primjenjuje policijsko ovlašćenje ima pravo da bude upoznato sa razlozima za preduzimanje policijskog ovlašćenja, da ukaže na

okolnosti koje smatra bitnim u vezi sa tim, da bude upoznato sa identitetom policijskog službenika i da traži prisustvo lica koje uživa njegovo povjerenje, kad to okolnosti omogućavaju i ako se time ne ugrožava izvršenje policijskog zadatka. (član 24) Primjena policijskog ovlašćenja mora biti srazmjerna potrebi zbog koje se preuzima. Primjena policijskog ovlašćenja ne smije izazvati štetne posljedice veće od onih koje bi nastupile da policijsko ovlašćenje nije primijenjeno. Između više policijskih ovlašćenja primijenije se ono kojim se zadatak može izvršiti sa najmanje štetnih posljedica i gubljenja vremena.(član 26)

Član 2 Protokola 4 uz Konvenciju o zaštiti ljudskih prava i sloboda predviđa da svako ko se zakonito nalazi na teritoriji jedne države ima, na toj teritoriji, pravo na slobodu kretanja i slobodu izbora boravišta. Nikakva ograničenja ne mogu se postaviti u odnosu na vršenje ovih prava sem onih koja su u skladu sa zakonom i koja su neophodna u demokratskom društvu u interesu nacionalne bezbjednosti ili javne bezbjednosti, radi očuvanja javnog poretka, za sprečavanje kriminala, za zaštitu zdravlja ili morala ili radi zaštite prava i sloboda drugih. 4 Prava iz stava 1 mogu se, takođe, u izvesnim oblastima podvrgnuti ograničenjima koja su uvedena u skladu sa zakonom i opravdana javnim interesom u demokratskom društvu.

Kada je u pitanju diskriminacija Evropski sud za ljudska prava tokom svoje prakse ustanovio određena pravila prilikom izvođenja dokaznog postupka. Postupak dokazivanja se svodi na tri elementa: 1. postojanje određene aktivnosti/prakse/politike za koju potencijalna žrtva tvrdi da je diskriminatorna; 2. utvrđivanje različitog tretmana zasnovanog na ličnom svojstvu i komparatora (uporedivog lica/grupe lica koja se nalaze u sličnim okolnostima) i 3. postojanje okolnosti koje mogu da dovedu do opravdanja različitog tretmana.

Uzev u obzir navedene kriterijume i nesporne činjenice, proizilazi sljedeće:

1. Službenici MUP – UP Crne Gore dana 23.08.2020. godine, na teritoriji više crnogorskih opština (Bar, Nikšić i Podgorica) zaustavili su kolone automobila sa građanima, pristalicama koalicije „Za budućnost Crne Gore“, ne dozvoljavajući licima koja su upravljala automobilima da nastave svoj put prema Podgorici. Za ovakav svoj postupak službenici Uprave policije građanima nijesu pružili nikakvo usmeno obrazloženje, niti predložili pisanu odluku.
2. Da su službenici Uprave policije postupali diskriminatorno i različito tretirali građane, i to s obzirom na vjersku, nacionalnu i političku pripadnost, utvrđuje se poređenjem postupanja policije u sličnom slučaju, u odnosu na građane koji su dana 21.08.2020. godine u Nikšiću učestvovali u tzv „Antilitiji“. U navedenom događaju učestvovali su građani iz više crnogorskih opština, što se moglo utvrditi i na osnovu prisustva većeg broja automobila registarskih oznaka raznih crnogorskih opština, koji su tom prilikom jasno manifestovali svoju nacionalnu i političku pripadnost. Ne samo da policija nije ograničila ili spriječila kretanje građana okupljenih na tom događaju, nego je postojao izuzetno srdačan odnos koji je kulminirao aplauzima službenika policije, odnosno, javnim iskazivanjem podrške organizatorima i učesnicima skupa. Takođe, iz samog saopštenja Uprave policije proizilazi da su pravili razliku između „građana“ i

„opozicionih aktivista“, pa je nejasno na osnovu kakvih ovlašćenja, po kom pravnom osnovu, je dopušteno praviti takvu razliku i kakav je smisao te diskriminacije.

3. Imajući u vidu cjelokupnu situaciju, evidentno je da ne postoje bilo kakve posebne okolnosti koje bi opravdale različit tretman građana u bitno istovjetnoj situaciji, niti je Uprava policije obrazložila eventualno postojanje „posebnih okolnosti“.

Kod takvog stanja stvari, naknadno izdato saopštenje Uprave policije, da je spriječen organizovani odlazak građana u Podgoricu u cilju provođenja mjera sprečavanja širenja zaraze(Covid 19), pravno i činjenično je neutemeljeno. Nejasno je na osnovu kog pravnog akta je Uprava policije postupala, budući da u trenutku vršenja navedenih aktivnosti nije bila na snazi bilo kakva mjera, odnosno, naredba Ministarstva zdravlja koja predviđa ograničenje slobode kretanja građana. Tim prije, jer su građani bili u svojim automobilima, pa kod činjenice da se upravo zbog naredbe koja zabranjuje javne skupove izuzev političkih do 100 građana, već duže vremena u Crnoj Gori odvijaju protesti na način koji podrazumijeva poštovanje naredbe Ministarstva zdravlja, okolnost da su se građani automobilima uputili prema Podgorici ne predstavlja kršenje bilo kakve naredbe izdate u cilju suzbijanja epidemije Covid 19. Štaviše, činjenica da su službenici policije dozvolili mogućnost da građani pješice nastave svoj put, svjedoči o tome da je osnovni motiv za ograničenje slobode kretanja onemogućavanje normalnog odvijanja predizborne kampanje opozicionih kandidata, odnosno, sprečavanje legalnih i legitimnih protestnih aktivnosti građana. Jer u kontekstu suzbijanja epidemije, nesumnjivo veći epidemiološki rizik predstavljala bi grupa pješaka nego kolona automobila. Drugim riječima, bjelodano se utvrđuje da je Uprava policije flagrantno zloupotrijebila svoja ovlašćenja, najdirektnije kršeći prednje navedena, ustavom, konvencijom i zakonom zaštićena prava i slobode građana.

Sa navedenog, punomoćnik oštećenih predlaže da taj Organ nakon provedenog postupka utvrdi grubo i nezakonito kršenje potvrđenih i objavljenih međunarodnih ugovora, ustava i zakona, koji garantuju prava i slobode građanina.

U Podgorici, 25.08.2020.god.

Za prof.dr Zdravko Krivokapić i
Koaliciju Za budućnost Crne Gore

PUNOMOĆNIK:

mr. Sandra Bulatović - adv.

ADVOKAT
mr Sandra Bulatović
Ulica Karadžića 4, PODGORICA
Mob. + 382 (0) 67 413 101

PUNOMOĆJE

Ovlašćujem mr Sandru Bulatović, advokata iz Podgorice, ul. Vuka Karadžiće 4/IV, da u moje ime i u ime Koalicije Za budućnosti Crne Gore, čiji sam nosilac, podnese inicijativu i zahtjev za preduzimanje mjera na rad Uprave policije Crne Gore pri postupanju u mjestu Bioči, Podgorica, dana 23.08.2020.god., i to Ustavnom sudu Crne Gore, Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore – Ombudsmanu, Savjetu za građansku kontrolu rada policije CG, Ministarstvu unutrašnjih poslova – Odjeljenje za unutrašnju kontrolu CG.

U Podgorici, 24.08.2020.god.

VLASTODAVAC:

Zdravko Krivokapić i

Koalicija Za budućnost Crne Gore

